

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-IÁp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberben kezdtem el egy algári sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell ÁtszÁjmolni metrikus mértékre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalászok fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozás Árdekben, megtartva az evezÁ hasznÁlat lehetÁsÁgÁt, Ás hasznÁltÁjk a XIX szd. kÁzepÁi Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerÁszet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁsÁ szokásos lamellÁs Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁjgtam Ás az alaplemeze tapÁtarasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁjgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papÁ-ros ÁjtmÁsolÁs. ÁrdekessÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásÁ szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁjgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárÁs mind a fÁloldal karbon papiros ÁjtmÁsolÁsa. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs utÁjn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnÁl is el kell talÁlni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁjnközött méreteket adja meg ebből a palÁjnk vastagsÁgÁt - nálam 1mm - le kellett venni. A lamellÁjk kivÁjgÁsa utÁjn a papÁ-rt lemosÁjssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁzÁjt ÁsszeÁllÁ-tottam, Ás a gÁrbÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁjnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁziszÁrÁl nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gÁp, ezÁrt csak szÁbeli beszÁjmolÁst. A gerinclemez kiszabÁsÁjnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁsra. EzutÁjn kÁvetkezett a fedÁlzet palÁjnközÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordÁjk elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁjra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezt vÁ-zszintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁjgtam, a bordÁjk helyén kis bevÁjgÁsokat alkalmaztam. A bordÁjkat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. EzutÁjn a kÁtoldali ÁjgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbál ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordÁjkat Á gerinclemez kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁl padlÁbÁl kÁszÁ-tettem, tÁkÁletesen bevÁjlt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁjnközÁs utÁjn semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezt irodabÁtorokbÁl szÁjrmazik, valamikor még fÁjbÁl gyÁrtott azokat. Marjai is ezt ajÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁjny alapgÁp, amit máj bemutatam egy korÁbbi cikkben. A bordÁjzatra egy rÁteg palÁjnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm szÁles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szÁlesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁgott palÁjnkot vÁ-zbe Ájtattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordÁjkat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hámsÁkletekre beÁllÁ-tott vasalÁval a helyén szÁjrá-tottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁle, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁ-ti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordÁjk kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁjnk akkor belapulhat. A szÁgezt Ás ennÁl a méretarányÁj megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rés}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatáról is beszélek majd cikket fogok megjelentetni a lapomban. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány tájékoztató:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne láttak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy trükk, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jött be. A festés után, a festett részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznek se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁszes fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° lÁ'Ásek alÁ jÁn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁlni, kell valami vÁltozatossÁig a munkÁjban.

Á%pp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogylasz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁr, mire a kÁvetkezendÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprás-tásának bemutatását, ami az ügyek elkészés-tásáról szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelel a gápekkel rendelkezik, hát még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészés-tettei, ha van hozzá egy alkalmas ismerés, vagy készen megvárja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az álmintával. Köt probléma adódott, az álm fellete túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az ántecsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűző, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is kész lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra ragasztott műanyagcsigák készlete, aminek fejébe egy levágott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigák egy L alakúra készült lapba szilícizált jütök villanymotor tengelye. Egy készmasztás lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett ragasztva az egysz pillanatszerűtákkal. Megfelelő vastagságú fa fűzőbe levágtam az alapanyagot, a köt végébe szűkséges vastagságú fűzővel befűző egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére hűztam és máj indul is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigák egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész gápekkel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát ártam és egy vékony fűzőbe levágott csapot vertem bele. Most máj csigák bronz szálak akról festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan ívnyos mint a fűző, de ha jól megvázzák fűzőmből esztergályozott ügyös sem áppen tükletes másolata a korabeli ívvegeknek. Itt mindenféleképp a precíz ántés lenne a jű, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészés-tásához az itt írtatás fűző sablont készítem. Ezt egy megfelelő vastagságú fűzőre elkészítve, egy krokodil csipesszel ragasztom, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzáírhatható részen lombfűzővel készbe levágtam, aztán tű reszelővel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam és megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csigákhoz hasonlóan mádon esztergályoztam, az ásszeragasztás megkésze nem okozott, ahogy a tengelyek elkészés-tásé sem. Aztán pácolás, és a csigák felére a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert a ívben beverhetetlen, vagy mindent szűtrepsz. Hogy miért nem festetem párosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben készvették az európai szokásokat.

Az ügy felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak készve és nem rendelkeztek vontatás készletekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan írták? Nos a korán ívthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy ívűzet hevben. Azért volt mindez, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűny kész a hajásról, melyen máj rajta van a tájtor vűza, és a taffelópátmány oldaldőse is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dőst vékony fűzőbe hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem áppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

Â

{mospagebreak title=4.r sz}Â

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t fon sr l, a haj ra való felszerelésről t jjez koltatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

Â

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlájzat is bizonyára hasonlós volt.

Â

A vitorlájzat szá-nához a rozsdavárás szét választottam, ami Mediterráneumban elöggö elterjedt volt, ahogy az tál korabeli festményen is látható. A kalászok fálitobb kedvelték ezt a baljás szint, ami már a lityányival fölelmet keltett. Kász-tához legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szá-nben nem volt, ezért át kellett vásárolnom, de a felhasználás eltt jáss vászonban alaposan kifáztam, ami csökkentette a merevséget. Az alábbiakban tatvitorla elkészítését láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról májsolatot kász-tettem egy papárlapra. Erre rárajzoltam a beszégre szánt kászteri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságát félég, a vastagabb anyagnál tálbbet, a vökönyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsák-kok varrásí vonalait is ábrázoltam, ami megkénynti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Â vásznat keménytás vászonra áztattam, majd finoman kivasaltam. Ettől a vászon merev lesz, ami megkénynti a pontosabb teszt a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, néhány ponton ragasztó szalaggal a vászonhoz ráragasztva, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával a vonalazással elögeztem a kábrerajzot. A szabásmintát az anyagról levéve, a hiányzó részeket kiegészítettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szívesi vonalai megfelelően essenek. Ezt félálítsen a hájromszög alakú vitorlájknál lehet elszöni.

A kávetkezé lópásben varrásgöppel vöögigvarrtam a vitorlacsák-kokat imitálós vonalat, majd jáss öles ollóval kábrbevet a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentén, a tálbbi részen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ez azért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepetésben legyen részünk azáltal, hogy nem lesz elegendő anyag. A felhajtás, a varrás során az anyag házódik. Az utolsó oldal beszégsönél nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszégs után a szabásmintával ellenárizzá, és ha kell, a rajzot módosítjuk. A sablonról természetesen a már beszégett oldal ráhajtási félálót levágjuk.

Â

Â

Â
Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fóliát, forrasztással a kábelvel felereltem rajta a kábelvel és a rőszet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vezettem, mert a végtől az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha ¼gyesek voltunk, a vitorla szegélye teljesen egyenes fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igaztani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jóval, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtott félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a végső nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtott véglegesre vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk óvatosak, a szájak szájakat magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vastagon cső-kot oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jóval kimostam, és óvatosan kivasaltam. Ez az óvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak rajhelyezzük, nem hőzogatjuk, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötések a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végüket egy csepp ragasztással rögzítettem a vitorlához. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontos mértékben varrni, és ha a kész vitorlák rövidnek bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt bárány rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra és méretre. Az első és a második rudat darabokból készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kátfeszítésszerű munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfeszítés a tervrajz alapján készíthető.

A kátfeszítést Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítettétől, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfeszítések anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 átmérőű vastagságban. Az ettől vastagabb kátfeszítéseket persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állókátfeszítéshez barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfeszítéssel beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőrnél. Lazán átkátfeszíttem, aztán festettem, szárítottam, majd egy paprhengerre csavartam. A futókátfeszítés festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfázok 2 db teafiltert, 2 kávéskanál kávéot és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávés szálnál készíthetőt kapok. A fonalat egyszerűen átházom az oldaton, paprhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfeszítés.

Egy jó tanács. A kátfeszítést mindig a sodrás előtt fessük meg.

Kátfeszítés a hajókátfeszítéséről és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László